ईश्वरसाक्षात्कारः

मणमहर्षेः कीर्तिः देशे विदेशे च प्रसिद्धा असीत्। तस्य विषये महतीं श्रद्धां वहन्तः भक्ताः वदन्ति स्म यत् रमणमहर्षिवर्यः भगवत्साक्षात्कारम् अपि प्राप्तवान् अस्ति इति। अस्मिन् काले भारते आङ्ग्लशासनं प्रचलत् आसीत्। तम् अवसरं प्राप्य भारतम् आगताः केचन क्रिस्तधर्मोपदेशकाः (पादरी) महर्षेः एतां प्रसिद्धिं न असहन्त। ते अचिन्तयन् यत् महर्षिः मिथ्याप्रचारेण आत्मानं ख्यापयन् अस्ति इति।

ते कदाचित् सङ्कल्पितवन्तः यत् महर्षेः डाम्भिकता सप्रमाणं प्रकाशनीया इति । अतः ते कतिपयैः विदेशीयैः पत्रकारैः सह महर्षेः रमणस्य आश्रमम् अगच्छन् । महर्षिः सहर्षं तान् स्वागती-कृतवान् ।

ते महर्षिम् अवदन् - ''भवतः विषये श्रूयते यत् भवान् ईश्वरस्य साक्षात्कारं प्राप्तवान् अस्ति इति । अद्य वयं साक्षात् द्रष्टुम् इच्छामः यत् भवान् कथम् ईश्वरस्य साक्षात्कारं करोति इति । किम् अस्मभ्यम् अपि भवान् तम् ईश्वरं दर्शियतुं शक्नुयात् ?'' इति ।

तदा मन्दं हसता रमणेन उक्तम् - ''अवश्यम् । श्चः प्रातः समागत्य भवन्तः अपि मया सह ईश्वर-साक्षात्कारं प्राप्तुम् अर्हन्ति ।'' कमलेशशक्टा, नवदेहली

अनन्तरिदने प्रातः सर्वे आङ्ग्लाः, पत्रकाराः च रमणाश्रमं समागताः । पूजायाः अनन्तरं रमणमहर्षिः तैः सह काननं प्रति प्रस्थितः । कानने नद्याः तटे एकः कुटीरः आसीत् । तं प्रविश्य तत्रत्यम् एकं कुष्ठरोगपीडितं जनम् उत्थाप्य तस्य क्षतानि औषधियुक्ततैलेन सम्मार्ज्य स्नानवस्त्रपरिवर्तनादिकं निर्वर्त्य तदीयं वस्त्रप्रक्षालनम् अपि तेन कृतम् । पुनः तस्य निमित्तं भोज्यपदार्थं निर्माय भोजनं तस्मै प्रदत्तम् । क्रिस्तधर्मोपदेशकाः पत्रकाराः च एतत्सर्वं कुतुहलेन पश्यन्तः स्थितवन्तः ।

सर्वं समाप्य आत्मना सह समागतान् आङ्ग्लान् सम्बोध्य रमणः अवदत् - ''एषः एव मम ईश्वरः । इत्थं प्रतिदिनम् अहम् ईशसेवां करोमि । ईश्वरेण सह सम्भाषणम् अपि करोमि । तस्य साक्षात्कारं च प्राप्नोमि'' इति ।

एतत् श्रुत्वा आश्चर्येण स्तब्धाः आङ्ग्लाः पत्रकाराश्च रमणं साष्टाङ्गं नमस्कृतवन्तः ।

ततः केनचित् पत्रकारेण इङ्ग्लेण्डदेशात् प्रकाश्यमाने पत्रे स्वस्य अनुभवं विवृत्य लिखितम् - ''तदा अस्माभिः अनुभूतं यत् वयं क्रिस्तदेवस्य साक्षाद्दर्शनं प्राप्नुवन्तः स्मः इति'' इति ।